

DE HERFST KOMT ER AAN.....

Terwijl ik dit voorwoord schrijf, zie ik door het kantoorraam de linde en hazelaar uitbundig dansen in de wind. Een uur geleden vormden zij het decor voor een klas enthousiaste honingbijen, druk bezig met het verzamelen van cadeautjes voor hun koningin: stuifmeel, nectar, water en nog veel meer. Omdat de koningin het nest niet verlaat, zijn haar werksterbijen onmisbaar. Met luid gezoem vullen zij maar al te graag de honingraat voor haar. Nog even en ook zij trekken zich terug om het nest warm te houden in de winter. Dit

in tegenstelling tot de solitaire bijen, die ofwel als cocon of als volwassen insect een winterslaap houden.

De tamme kastanje op de foto bleef letterlijk en figuurlijk op de achtergrond vandaag. Maar in de komende herfstlessen zal deze volop in de schijnwerpers staan. Dan gaan de kinderen als echte eekhoorns op zoek naar de schatten die de herfst te bieden heeft, waaronder ook de kastanjes die zich in zijn stekelige bolsters schuilhouden. Het is fijn om te zien dat de scholen dit najaar goed hun weg naar ons aanbod vinden. De flyers met ons nieuwe aanbod die we persoonlijk of per post naar elke school hebben gestuurd, werpen hun vruchten af. Ook

volwassenen zijn van harte welkom om de herfst in onze tuin te ervaren. In oktober staan er zowel een rondleiding door de tuin als een paddenstoelenexcursie op het programma.

Zo kunnen we met z'n allen genieten van wat de herfst allemaal te bieden heeft.

Lene

Educatief Medewerker

AKKERLES 10 JULI

Op woensdag 10 juli hebben we onze oude akkerles nieuw leven ingeblazen door deze als publieksactiviteit voor jonge kinderen aan te bieden. De kinderen oogstten aardappels, proefden lekkere hapjes van verschillende granen en gingen op zoek naar deze granen op de akker. Ze maakten hun eigen mosterd en leerden touw vlechten van vlasvezels. Samen konden we genieten van het resultaat van het harde werk dat onze onderhoudsvrijwilligers het hele jaar door op de akkers hebben verricht. Bovendien kregen we meer inzicht in waar ons voedsel nu precies vandaan komt. De reacties waren zo enthousiast dat we besloten om deze les aan het einde van het schooljaar weer in ons vaste aanbod op te nemen. We kijken ernaar uit om volgend jaar opnieuw te oogsten!

Lene

Educatief Medewerker

BIJSCHOLING WATERDIERTJES

Op een warme zomerdag in augustus - nadat we met de educatievrijwilligers de herfstlessen in het rooster van voldoende vrijwilligers hadden voorzien - doken we samen in de wereld van de waterdiertjes. We begonnen met een theoretische verdieping, waarbij we meer leerden over enkele veelvoorkomende moerasbewoners. Wist je dat mannelijke stekelbaarsjes de zorgtaken voor hun nageslacht op zich nemen? En dat veel waterkevers ook gewoon kunnen vliegen?

Na deze interessante theorie was het tijd om de beestjes in levenden lijve te ontmoeten. Samen namen we de tijd om onze vijvervangsten op naam te brengen en van dichtbij te bewonderen. Deze extra kennis kunnen we binnenkort met de kinderen delen. Al zal het moeras niet snel al haar geheimen aan ons prijsgeven.

Lene

Educatief Medewerker

GLUREN BIJ DE BUREN

Op 23 augustus was het zover: eindelijk konden we met de hele groep van onderhoud op stap. Eerder was het afgezegd vanwege veel ziekten. Maar nu zaten we met 13 mensen aan de lunch bij eetcafé Buur in Brakkenstein. Het was echt lekker eten, en ze hadden met al onze bijzondere wensen rekening gehouden. We hebben gezellig bijgepraat, en sommige mensen kenden elkaar niet, omdat ze op andere dagen in de Natuurtuin werken. Dan is het ook wel leuk om elkaar te leren kennen.

Na de lunch zijn we op de fiets gestapt naar de Heemtuin in Malden. Voor sommigen van ons een bekende plek: in een ver verleden had Rob er jaren gewerkt. En anderen waren vaker in die tuin geweest. De afspraak was om naast de "gewone" rondleiding ook uit te wisselen over hoe zij (en wij) bepaalde dingen aanpakken. Loes deed de algemene rondleiding, en gaf ons een mooi overzicht van de hele Heemtuin. Toevallig kwamen we de imker tegen, die aan het werk was bij de bijen. Dat was ook een leuke aanvulling. Daarnaast waren er allerlei onderonsjes omdat via de bekende

apps allerlei soorten planten en dieren op naam werden gebracht. Dat kunnen we gewoon niet laten (Ik vind het wel een soort prettige, gezamenlijke afwijking 😊).

Ants en Eric gaven meer inzicht in hoe het onderhoud in de tuin wordt aangepakt. Dat varieerde van "wanneer en hoe wordt er van alles geogst" tot het heel gedetailleerd

bespreken van hoe de heide te plaggen. Die laatste lag er namelijk ook zo mooi bij, dat maakte ons ook nieuwsgierig. Ook ging het over hoe de biodiversiteit te bevorderen terwijl je juist ook herkenbare velden/onderdelen wilt hebben.

De middag werd binnen afgesloten, omdat het inmiddels flink was gaan regenen. We vonden het allemaal een inspirerende middag.

En welke praktische ideeën hielden we eraan over?

- Het plaggen van de heide: hoe pak je dat nu precies aan?
- Die mooie poel: ook hier vraagt het veel onderhoud om het in orde te houden. Voor ons moeras geldt hetzelfde: gewoon grondig aanpakken.
- Grote klussen: bijvoorbeeld om te oogsten of te spitten kunnen we eenmalig een grotere groep vragen mee te werken. Dat idee is al opgepakt: we hebben een grote akker-omspit-dag gepland, waar alle vrijwilligers kunnen helpen.

Coby

Onderhoud

EDUCATIEVRIJWILLIGERS NAAR 'T ZWANENBROEKJE OP 30 JULI (30

Educatievrijwilligers naar 't Zwanenbroekje op 30 juli (30 graden)

Dit jaar nam Lianke ons mee voor een excursie naar 't Zwanenbroekje. Als lid van de IVN had zij toestemming gekregen om met een groepje het voor publiek afgesloten deel te bezoeken.

't Zwanenbroekje is een natuurontwikkelingsproject gelegen tussen de stuwwal bij Beek en de Ooijpolder. De weilanden zijn de afgelopen dertig jaar veranderd in een ruig stukje natuur. Kleine zoogdieren en de bever kunnen via tunnels onder de Rijksweg 325 het gebied bereiken en via het Meertje verder de Ooijpolder in. Vandaar dat het gebied ook wel de Stapsteen wordt genoemd.

Op de fiets gingen we naar de Witte Brug over de rijksweg. Vandaar hadden we goed uitzicht over het gebied. Via een openbaar wandelpad kwamen we bij een hek dat Lianke met een speciale sleutel kon openen. En zo begon onze expeditie. Het was bijzonder om in zo'n ruig gebied rond te lopen.

De mooiste waarnemingen waren een wespspin en een bidsprinkhaan. (zie foto's)

Ook ontdekten we een enorme beverburcht, waarvan de bewoners helaas niet te bekennen waren.

We rustten uit onder een boom aan een lieflijk beekje met heerlijk koelwater uit de stuwwal.

Tenslotte namen we op weg naar huis een versnapering op het Hoogstraatje.

Lianke, namens de deelnemers, bedankt voor het leerzaam uitje!

Marijke van Meekeren

Kernteam educatie

OOGSTFEEST 2024

Op 8 september 2024 is het net als vorig jaar het prachtigste weer van de wereld.

Echt weer om de natuur te vieren. En dat doen we...het is oogstfeest.

Er valt van alles te oogsten: Bij de akkers zijn de graandorsers, de mosterdmakers en aardappelrooiers te vinden. Bij het moeras zitten de speurneuzen om waterbeestjes te "oogsten" en in de theetuin komen de

kinderen een lekker kopje verse kruidenthee zetten om het in alle rust op het bankje op te drinken. Om de feestvreugde te verhogen is er dit jaar ook een 'blotevoetenpad'.

Om 12 uur komen de eerste ouders met kinderen binnen óf via de Kinderboerderij óf direct via de hoofdingang van de educatieve Natuurtuin. Ze krijgen een vrolijke stempelkaart waarop ze de uitgevoerde activiteiten kunnen laten afvinken. Bij een volle kaart staat de beloning op de Kinderboerderij te wachten: een gepofte appel.

Het is een drukte van belang. Zeker 160 ouders en kinderen zwerven door de natuurtuin. En dat maakt dat de sfeer geweldig is. Het heerlijke weer speelt natuurlijk een grote rol samen met het leuk aangeklede terras, de vrolijke muziek en de lekkere drankjes en lekkernijen. Er was van alles te koop: appeltaart, kruidkoek, dadelcake, tosti's, pizzaatjes, spiesjes. En dat allemaal bekookstofd door de vrijwilligers. Duidelijk is dat we dit feest niet zonder de enthousiaste inzet van de vele vrijwilligers van de Natuurtuin hebben kunnen vieren. Maar als kers op de taart ervaren we de vele positieve reacties van de bezoekers. Dat maakt het oogstfeest tot een waar feest.

Miek Schellekens

Kruiden- en Bloementuin

GRASZAADBEDIJF BARENBRUG HELPT OP DE AKKERS

Op 3 september zag de tuin even geel van de extra helpers: een groep van 12 medewerkers van het graszaadbedrijf Barenbrug stak de handen uit de mouwen voor een project dat Louis voor hen bedacht had: wij konden wel wat extra hulp gebruiken bij het aanpakken van de akkers (en de paden daarin) en de aanleg van een composthoop in die hoek van de tuin. En het bedrijf Barenbrug zoekt naar organisaties waar ze haar medewerkers de kans geeft om naast hun gewone werk een dag vrijwilligerswerk te doen. Onder de naam "helping with hands" hebben ze al op meer plekken rondom Nijmegen projecten op zich genomen. Zo wil het bedrijf ook haar maatschappelijke betrokkenheid tonen.

De club bestond uit mensen van kantoor en laboratorium, maar ook mensen die gewend waren buiten op het land te werken. Het was

meteen duidelijk dat ze van aanpakken wisten: eind van de ochtend was het grootste deel van de klus al geklaard. Maar omdat wij juist ook in de akkers altijd handen te kort komen, werd er nog met een flinke ploeg een hele akker omgeploegd. En ook het pad vanaf de ingang van de tuin richting de akkers kon nog bijna helemaal worden belegd met een nieuwe verharding.

Het was ook interessant: sommige mensen die in hun werk juist ook planten en zaden moeten herkennen keken met hun eigen kennis naar het groen en wisten alles op naam te brengen. Waar het voor hun bedrijf juist belangrijk is om

geen andere zaden tussen het graszaad te hebben (“vervuiling”) zijn wij bezig allerlei soorten groen door elkaar te laten groeien. En in de vraag van sommige van hun klanten (gemeenten) speelt aandacht voor biodiversiteit juist weer een steeds grotere rol.

Kortom, wij zijn blij met onze nieuwe aanwinsten, en zij hebben een leuke werkdag en een fijne lunch gehad.

Koby

Onderhoud

ONS JAARLIJKS VRIJWILLIGERSFEEST

Op 20 september 2024 hebben we weer een heerlijk vrijwilligersfeest gehad. Er waren minder mensen als anders, zo'n 26 in plaats van 35 personen waar we op rekenden bij de voorbereiding.

In de ochtend was de luifel al opgezet door Adriaan en Hans. De onderhoudsploeg had vanaf 13.00 uur de ruimte weer prachtig voor elkaar. Rond 16.00 uur druppelden de eerste gasten binnen en was er koffie en veel lekkers.

Rond half 5 heette Stijn iedereen welkom en daarna kreeg Lene het woord. Ze had een fantastisch verhaal over wat wij moesten gaan doen. We werden in groepjes van 3 of 4 personen naar 10 verschillende plekken gestuurd in de tuin om bodembeestjes te zoeken en op te schrijven bij welke categorie deze hoorden en eventueel hoe het heetten. Deze info werd gebruikt voor het landelijke onderzoek naar bodemleven en prompt kwam dit datzelfde weekend op

het nieuws. Heel actueel.

Na de activiteit gingen we borrelen en niet lang daarna lekker eten. Wat was dat weer een feest.

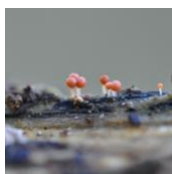
Vanaf 19.00 uur werd er gestart met opruimen en de laatsten waren rond 20.00 uur weer thuis.

Marja

Onderhoud

PADDENSTOELENEXCURSIE 19 OKTOBER

Ook dit jaar weer de Paddenstoelen-excursie. Op zaterdag 19 oktober van 11.00 uur tot 12.30 uur.

Aanmelden via ons mailadres: info@natuurtuingoffert.nl

RONDELEIDING NATUURTUIN GOFFERT 20 OKTOBER

Op 20 oktober alweer de laatste rondleiding van dit jaar. Je kunt je laten rondleiden langs de mooiste plekjes van onze Natuurtuin! Kom alles te weten over de verschillende landschappen met elk hun specifieke biodiversiteit.

Zondag 20 oktober van 11.00 tot 12.30 uur neemt een enthousiaste vrijwilliger je mee door de tuin.

Opgeven kan via info@natuurtuingoffert.nl

DE STICHTING EDUCATIEVE NATUURTUIN ZOEKT EEN NIEUWE VOORZITTER

De Stichting Educatieve Natuurtuin Goffert zoekt een nieuw voorzitter voor het bestuur! We zoeken iemand met interesse of ervaring in de gemeentelijke politiek, omdat de gemeente een belangrijke financier en eigenaar van ons terrein is. De huidige voorzitter neemt per 1 januari 2025 na 8 jaar afscheid. We zoeken iemand die de komende tijd alvast mee wil draaien en per 1 januari het stokje echt over kan nemen. Heb je zelf interesse in deze functie of ken je iemand neem dan contact op met Stijn Verbruggen op 06-15862082, sverbruggen@vgn.nl of met Lieke Honée 0646134874. Lhonee@me.com

Contact:

Stichting Educatieve Natuurtuin Goffert,
Goffertweg 19,
6233 AA Nijmegen

024-3541729

<https://natuurtuingoffert.nl/>

Instagram: natuurtuingoffert

educatieveNatuurtuinGoffert